

De kas om het logistieke proces bouwen

Aanzienlijke ruimtebesparing, arbeids

De 3 ha grote potplantenkwekerij Maasluiden in 's-Gravenzande heeft een werkruimte met drie transportlagen boven elkaar: de aan- en afvoer banen, plus een 'parkeerlaag'

Erst zoeken naar het ideale logistieke plaatje, vooral bij het opzetten van bedrijven met sterk geautomatiseerde teelten. Dan pas de bijbehorende kas bouwen. Dat is kortweg de werkwijze van Logiqs Agro, een bedrijf dat zichzelf presenteert als de architect van logistieke inrichting van glastuinbouwbedrijven.

TEKST EN BEELD: HERMA ENTHOVEN

'De kas om de werkruimte heen bouwen'. Het lijkt een vreemde gang van zaken, maar voor medewerkers van Logiqs Agro is het de gewoonste zaak van de wereld om eerst de logistieke systemen te 'bouwen' en pas daarna te kijken welke kas en bedrijfsruimte er bij horen. Resultaat: het realiseren van aanzienlijke ruimtebesparingen en een logistiek proces dat én arbeidsbe-

sparend is, maximaal rendement oplevert, én ideaal is voor planten en medewerkers.

Logische stappen

Vanaf het moment dat een teler er in geslaagd is om een mooi perceel grond te verwerven treedt er een proces van keuzes maken in werking dat cruciaal is voor het rendement in de toekomst. Een fout in de

logistieke structuur is iets waar je immers elke dag weer opnieuw tegenaan loopt. De ideale situatie zou zijn dat, vóór er een paal de grond in gaat, alles wat gebouwd, geïnstalleerd en geautomatiseerd zal worden tot in de puntjes wordt doorgerekend en via computersimulaties getest.

Vanzelfsprekend geldt dit vooral voor geautomatiseerde teelten waar de logistieke processen als oppotten van de planten, het wijderzetten, de containerverplaatsingen en orderverwerking de fundamenteën van het bedrijf vormen.

Area manager Mart van Duyn: "Wij beginnen het gesprek met de klant altijd met de vraag hoe zijn bedrijf er over 5 jaar uit zou moeten zien. We denken en werken naar de toekomst toe. Dan worden de plannen opgesteld. Iemand die nu bijvoorbeeld begint met de bouw van 2 ha en in de planning heeft daar over enkele jaren nog eens 2 ha bij te bouwen, moet van andere uitgangspunten uitgaan dan wanneer hij geen uitbreidingsmogelijkheden heeft."

De volgende logische stap is bekijken hoe de afmetingen en de vorm van de kavel zijn, waar ontsluiting van het toekomstige bedrijf mogelijk is. "Wat de kweker ook wil, de kavelform en grootte leggen de basis voor het bedrijf. Van daaruit moet je werken bij de inrichting. Daarbinnen kunnen alle andere wensen op logistiek gebied worden ingepast."

Efficiënte ruimtebenutting

"Kostenbeheersing staat bij elk project voorop. Dit kan de tuinder verwezenlijken door de ruimte die hij heeft zo efficiënt mogelijk te benutten en zoveel mogelijk op arbeid te besparen", meent Van Duyn.

"We gaan met de teler gedetailleerd na hoe het hele proces van opkweek tot afleveren gaat plaatsvinden. Aan de hand van die gegevens en de specifieke wensen van de tuinder ontwerpen we een plan. De interne logistieke systemen die we ontwerpen bestaan voor 80% uit 'algemene zaken', zoals de containers, transportwagens, liften, stapelaars. Maar de 20% aan gewas- of bedrijfsgerichte toepassingen, die we specifiek voor dat bedrijf aan het systeem toevoegen, maken juist het gehele logistieke proces uniek en levert winst op. We kunnen een ruimtebenutting realiseren van 95% en de tuinder kan afhankelijk van de graad van automatisering wel tot tweeder-

de aan arbeid besparen.”

Anders ligt het wanneer op een bestaand bedrijf de inrichting moet worden gemoderniseerd. De tuinder zal in dat geval altijd in meer of mindere mate concessies moeten accepteren.

Containermaat aanpassen

Een voorbeeld van zo'n unieke oplossing is het wijzigen van de containermaat voor een nieuw bedrijf van Zuydgeest De Lier in de Lier. Capaciteitsvergroting staat bij Zuydgeest op het verlanglijstje. Dit bedrijf zal dit jaar gebouwd worden 'rondom' de containers die een afmeting van 2 bij 7 meter krijgen. De wens van tuinders om brede containers te hebben is er al langer dan vandaag. Maar regels omtrent ARBO verhinderden altijd die grotere breedte. Zolang medewerkers handarbeid moet verrichten aan containers, is de armreikwijdte de belemmerende factor. Maar in de tegenwoordige situaties komen er binnen het productieproces geen handen meer aan de planten.

Technisch gezien is het goed mogelijk om langere en brede containers te maken. "Alles eromheen wordt dan groter. De werkruimte moet groter, de transportonderdelen moeten groter en zwaarder. In het geval van Zuydgeest wordt de kapmaat door de afmetingen van de containers 14,4 meter", zegt Van Duyn.

Drie lagen

Bij potplantenkwekerij Maasluiden van de familie Schoenmaker in 's-Gravenzande is een mooi voorbeeld te zien van een andere op-maat-oplossing. Robert Schoenmaker legt uit dat hij Logiqs Agro bij de nieuwbouwplannen heeft betrokken omdat hij de ruimte op het nieuwe 3 ha grote bedrijf zo efficiënt mogelijk wilde benutten. Dit heeft geresulteerd in een werkruimte waarin zich 3 transportlagen boven elkaar bevinden: de aan- en afvoerbanen plus een 'parkeerlaag'.

Daarbij ligt boven de verwerkingsruimte de 'verkoopbuffer': een transportbandensysteem van Flier met daarop al uitgesorteerde planten die de buffer vormen voor de uit te voeren orders.

Rondlopen in de kas is er niet meer bij. Scouting gaat per overgewasfiets. Links en rechts langs de gevels verzorgen automatische gevelwagens de verplaatsing van de

Mart van Duyn (rechts): "We kunnen een ruimtebenutting realiseren van 95% en de tuinder kan afhankelijk van de graad van automatisering wel tot tweederde aan arbeid besparen."

containers, over een slechts anderhalf meter breed pad. De te verplaatsen containers worden over de andere containers heen getransporteerd.

Procesbeheersing

Schoenmaker is heel tevreden over het eerste jaar dat hij met dit nieuwe logistieke systeem draait. Niet in het minst door de ICT oplossingen die ook door Logiqs Agro zijn ingebracht.

Van Duyn hierover: "Informatie- en communicatietechnologie zijn steeds belangrijker aan het worden. Dat is ook te zien aan het aantal ICT medewerkers binnen ons bedrijf. In 2003 waren er binnen die afdeling nog een paar. Nu is dit aantal ruim verdubbeld."

Met behulp van het koppelen van gegevens van onder andere teelt, planning, logistieke handelingen en verkoop kan de tuinder het hele proces vanachter zijn computer volgen en sturen. Bij Kwekerij Maasluiden kan Schoenmaker van alle planten op elke container op de computer aflezen waar ze in het traject zitten. Binnen een container kan tot op plantniveau worden geregistreerd."

Alles overzien

Samenwerking van alle betrokkenen tijdens de opzet, ontwikkeling en uitvoering

is noodzaak. Logiqs Agro maakt niet alleen de plannen, maar ook de hardware. Men kan intern het project vanuit verschillende invalshoeken bekijken. Een projectleider overziet het geheel en is contactpersoon met de kweker.

Van Duyn: "Wij zijn in de gelukkige omstandigheid dat we zowel aan het begin als aan het eind van het bouwproces zitten: als architect van de inrichting, als producent van de materialen en tot slot bij het geven van instructies aan de tuinder hoe te werken met apparatuur en programmatuur."

Voor het opzetten van bedrijven met sterk geautomatiseerde teelten zoals potplanten, maar ook bij de snijbloemeteelt (gezien de nieuwste ontwikkelingen zoals Mobysant of het mobiele rozensysteem) verdient het aanbeveling om eerst een plan te maken van het logistieke proces. Voor elke kavel komt een unieke oplossing uit de bus, die de ideale situatie zoveel mogelijk zal benaderen. Het resultaat kan aanzienlijke ruimtebesparing, arbeidsbesparing en capaciteitsvergroting zijn.

SAMENVATTING